



Skriftlige afleveringer på Tysk B

Eksempler fra 1g- og 2g-undervisningen

Arbejdet med skriftlighed står centralt i tyskfaget, hvilket kommer til udtryk i de faglige mål om, at eleverne skal kunne

- udtrykke sig klart forståeligt og sammenhængende på skriftligt tysk med et varieret ordforråd og med sikkerhed i den centrale ortografi, morfologi og syntaks

og

- analysere og beskrive tysk sprog grammatisk på dansk med anvendelse af relevant terminologi

En væsentlig del af arbejdet med skriftlighed foregår i form af afleveringer, og i det følgende præsenteres et udvalg af opgaver, som er blevet brugt i 1.g og 2.g Tysk B gennem de sidste år. Formålet er at give inspiration til forskellige former for opgaveudformninger, som hjælper eleverne i arbejdet med at nå de faglige mål og samtidig integrerer det skriftlige arbejde med den øvrige undervisning.

Indholdsfortegnelse

Generelt om afleveringerne.....	3
1g: Mein Zuhause	3
Kommentarer til opgaveudformningen.....	4
Før afleveringen	4
Feedback og efterspil.....	4
1g: Repetitionsaflevering om et undervisningsforløb	4
Kommentarer til opgaveudformningen.....	5
Før afleveringen	5
Feedback og efterspil.....	5
1g: Plakate der Hitler-Jugend	5
Kommentarer til opgaveudformningen.....	6
Før afleveringen	6
Feedback og efterspil.....	6
1g: Natascha Kampusch	6
Kommentarer til opgaveudformningen.....	8
Før aflevering.....	9
Feedback og efterspil.....	9
2g: Die Jugend in der DDR	9
Kommentarer til opgaveudformningen.....	12

Efterspil	12
2g: Die Jacke	12
Kommentarer til opgaveudformningen.....	13
Før aflevering	13
2g: Dänen und Deutsch	13
Kommentarer til opgaveudformningen.....	14
Efterspil	14
Andre idéer	14
Song-Kritik	14
Bewerbung	14
Beschwerde	14

Generelt om afleveringerne

Selve opgaverne til afleveringerne præsenteres i de indrammede kasser. Før og efter gives der forskellige overvejelser om indholdet og opgavernes sproglige sigt punkter.

Som udgangspunkt er sproget tysk, når det går på indhold, og dansk, når det handler om sprog. Afleveringerne dækker over 3 fordybelsestimer, men en del af arbejdet er integreret i de almindelige undervisningslektioner.

Afleveringerne indeholder som udgangspunkt både sproglige delopgaver og en fritekstdel, og på den måde minder de i opbygningen om de skriftlige eksamensopgaver, som stilles på A-niveau. Formålet med de sproglige delopgaver og benspænd er dels at indarbejde grammatikundervisningen i opgaverne, dels at guide eleverne til gode strategier i arbejdet med skriftligt tysk og endelig at udfordre elever, som forsøger at maskinoversætte sig igennem deres gymnasietid.

Læreren retter opgaverne igennem med udgangspunkt i den givne elevs sproglige niveau, altså differentieret. De konkrete kommentarer og rettelser, som den enkelte elev møder i den rettede aflevering, vil derfor ikke nødvendigvis gå på det generelle fokus i opgaven, men afhænge af, hvilke problemfelter eleven i øvrigt arbejder med at beherske.

I forbindelse med tilbageleveringen af afleveringerne i undervisningen afsættes der tid, til at eleven gennemgår kommentarerne, og som regel vil en genaflevering af de rettede fejl være oplagt. Det kan gøres på forskellige måder, fx som en egentlig ny aflevering af den gennemrettede tekst, i form af skemaer i en portefølje eller lejlighedsvist som videokommentar i fx Flipgrid. Elever, der afleverer sprogligt fejlfri tekster, kan bedes beskrive bestemte sproglige valg grammatisk i genafleveringen.

1g: Mein Zuhause

Den følgende opgave er brugt som den første skriftlige opgave på det tyskhold, som er etableret efter studieretningsdannelsen. Indholdsmæssigt handler det om at lære eleverne og deres baggrund at kende. Sprogligt er opmærksomheden på verberne, specifikt på finitte og infinitte former, som eleverne kender på dansk fra almen sprogforståelse i grundforløbet, og så på at udlede regler for verbernes ordstilling i hovedsætninger og ledsætninger.

AUFGABE 1 – VERBERNES ORDSTILLING

a. Læs den nedenstående korte tyske tekst, hvor hovedsætningerne er markeret med understregning og *ledsætningerne* er markeret med kursiv.

b. Find og markér de **finite verber med gult** og de **infinitte verber med grønt**.

Ich wohne in Aarhus und *ich bin froh*, *dass ich hier wohne*.

Ich habe früher in Randers gewohnt.

Weil mein Vater einen neuen Job gekriegt hat, sind wir nach Aarhus gezogen.

Jetzt möchte ich für immer in Aarhus wohnen, *falls ich das bestimmen darf*.

d. Studér, hvordan verberne er placeret i sætningstyperne og svar derefter på følgende spørgsmål.

1. Hvor står det finite verbum normalt i en hovedsætning?
2. Hvor kan det finite verbum ellers stå i en hovedsætning?
3. Hvor står de infinitte verber i hovedsætninger?
4. Hvor står de finite verber i ledsætninger?
5. Hvor står de infinitte verber i ledsætninger?

AUFGABE 2 – FOTOS BESCHREIBEN

Du sollst 3 Fotos machen, die illustrieren, wo du dich zu Hause fühlst. Setze die Fotos in dein Dokument ein.

Du sollst jedes Foto detailliert beschreiben und du sollst erklären, was für dich ein Zuhause ist und warum.

Inspiration: *Wo fühlst du dich wohl? Wo geht es dir gut? Wo verbringst du gerne Zeit? Wo kannst du dich entspannen und deine Ruhe finden?*

Sproglige krav:

- Du skal anvende de vendinger til billedbeskrivelse, som blev brugt i grundforløbet.
- Du skal anvende mindst 4 af de følgende ledsætningsindledere:
ob (om) obwohl (selvom) falls (hvis) bevor (før) wenn (hvis/når) weil (fordi)
dass (at) während (imens) nachdem (efter at)
- Brug god tid på at rette din tekst igennem grammatisk (vha sætningsanalyse). Du må kun skrive sætninger, som du selv kan beskrive grammatisk. Benyt ikke oversættelsestjenester som fx Google Translate.
- Du skal fokusere på at bruge rigtig kongruens og på at stille verberne rigtigt i sætningerne.
- Omfang: ca 200 ord

Kommentarer til opgaveudformningen

I de første opgaver i gymnasiet er det vigtigt, at eleverne hjælpes til at forstå, hvor vigtigt det sproglige nærarbejde er. I denne opgave gøres det tydeligt, at eleverne skal genkende det enkelte verbum, undersøge bøjningen og overveje placeringen.

I opgaven skal eleverne desuden bruge nogle faste vendinger til billedbeskrivelse, som de har arbejdet med mundtligt i grundforløbet, og som forhåbentligt kommer til at sidde på rygraden efterhånden, når de bruges jævnligt.

Før afleveringen

I undervisningen op til afleveringen har eleverne arbejdet med at genkende finitte og infinite verbalformer, med kongruens samt med sætningstyper, men uden at gøre et stort nummer ud af verbernes ordstilling. Gennem opgaven arbejder eleverne induktivt med at kende og bruge rigtig ordstilling, og nogen kommer langt med det, mens andre ikke ser pointen endnu.

Eleverne får besked på at aflevere opgaven i en undervisningslektion. Uannonceret gives de mulighed for at stille sproglige spørgsmål, inden de afleverer. Det giver momentum til at få det sidste på plads og skaber potentielt nogle aha-oplevelser.

Feedback og efterspil

Hos gennemsnitseleven retter læreren kun det, som er det sproglige fokus, dvs. kongruens og – hvis eleven lader til at have arbejdet med det – ordstilling. Hos elever, hvor alt dette er på plads, kan der rettes andre ting.

Ved tilbageleveringen gennemgås verbernes ordstilling på klassen suppleret med flere øvelser, som træner det tekniske i genkendelse af sætningstyper.

1g: Repetitionsaflevering om et undervisningsforløb

Denne aflevering er placeret i slutningen af det første fulde forløb, som er blevet læst på tyskholdet efter studieretningsstart. Afleveringen skrives i grupper.

Rent praktisk får eleverne præsenteret en skabelon med ét skema for hver tekst – her eventyr –, der er gennemgået i forløbet. For hvert eventyr er der bestemte oplysninger, der skal udfyldes, og som i vid udstrækning støtter sig til det faglige arbejde, eleverne har lavet i timerne.

Märchenübersicht

Resümee in 7-10 Zeilen: Fasse die Handlung des Märchens kurz zusammen.

Wie kann man die Märchenfiguren beschreiben? Denke an die typischen Märchenfiguren (wie z. B. Held, Feind, Helfer, Auftraggeber, Zauberwesen...)

Welche anderen Märchenmerkmale enthält das Märchen? Denke z. B. an die Komposition, an Zeit/Raum/Ort, an Sprache und Stil und Themen.

Was ist die Moral?

Die Moral ist, dass...,

Man kann das Märchen so deuten, dass...,

In diesem Märchen lernen wir davon, wie...

Kommentarer til opgaveudformningen

Denne opgavetype er en håndsrækning til eksamen, for det er guld for eleverne at have arbejdet intensivt sprogligt med et emne, når de senere – om lang tid – skal op til eksamen. Samtidig giver det anledning til at introducere eleverne kort til, hvilken eksamen der engang venter dem, og hvilke notatstrategier der er hensigtsmæssige.

En snedig elev kan komme langt med bare at kigge sine noter igennem og bruge dem som baggrund for arbejdet.

Før afleveringen

Grupperne inddeles sådan, at der er i en gruppe er én elev pr. tekst, her 4 elever, og eleverne uddeler selv, hvem der skriver om hvad. Efter introduktionen af opgaven og den indledende fordeling af ansvarsområderne og sparring om indhold gives det for som lektie, at eleverne skal skrive deres individuelle del hjemme.

I en lektion på dagen for afleveringen dannes der par i 4-mands-grupperne, som kigger på det sproglige i deres to individuelle dele. Læreren opstiller en prioriteret liste over, hvilke sproglige aspekter de skal kigge efter: Først og fremmest kongruens og verbers ordstilling, dernæst køn og kasus. Nogle elever har rigeligt arbejde med kongruens. Andre arbejder af sig selv med mere avanceret grammatik.

Feedback og efterspil

I det omfang at grupperne er dannet med en skelen til elevernes niveau, giver det også mening differentiere, hvad der rettes i opgaverne. Og indholdsmæssigt forekommer det meningsfuldt at se på, om eleverne faktisk bruger arbejdet fra undervisningsforløbet som udgangspunkt for det, de skriver i afleveringen.

Når afleveringen gives tilbage, sætter eleverne sig i deres rette-par, og ser rettelserne igennem. Derefter arbejder 4-mandsgruppen sammen, hvor de læser deres individuelle dele højt og hver præsenterer 1-2 sproglige ting, som de har arbejdet med at få rigtig – enten fordi de selv har opdaget det, eller fordi har lært noget af en rettelse.

1g: Plakate der Hitler-Jugend

Afleveringen indgår i et forløb om *Kinder und Jugendliche im Dritten Reich* og er placeret ca. midt eller sidst i forløbet, så de allerede har en del faglig viden, som de kan gøre brug af. Der tages udgangspunkt i 3-4 plakater eller andet propagandamateriale henvendt til unge, som er fundet af læreren gennem en simpel googlesøgning.

Plakate der Hitler-Jugend

Du sollst eines der Werbeplakate an Kinder und Jugendliche im Dritten Reich auf den folgenden Seiten auswählen. Schreibe am Anfang deines Textes, welches du gewählt hast. Du sollst das Plakat...

... beschreiben (– was sieht man im Bild?)

... und interpretieren (– was will das Plakat den Kindern/Jugendlichen sagen?)

Sproglige krav:

- Du skal anvende mindst 3 af vendingerne fra *Das Beschreiben von Bildern*
- Du skal ved alle substantiver angive deres køn i en efterfølgende parentes.

Eksempel: In der Mitte (f) vom Bild (n) sieht man ein Mädchen (n)

Højtlesning:

Når du har skrevet din tekst, skal du optage en video, hvor du læser den højt. Optagelsen skal ske i Flipgrid – få adgang gennem [dette link].

Umfang: etwa 200 Wörter

Kommentarer til opgaveudformningen

Afleveringen er placeret på et tidspunkt i 1g, hvor eleverne har arbejdet en del med verberne, men som hold endnu er i startfasen af arbejdet med køn og kasus. Nogle elever er kommet langt med arbejdet med køn og kasus i grundskolen og er fuldt ud i stand til at bruge det i deres eget arbejde allerede. Men andre elever har brug for en hjælpende hånd til at opdage, at de faktisk bruger substantiver i deres tekst og at der gælder særlige regler for dem: Stort bogstav og kendskab til køn. Opgavens sproglige benspænd er mest henvendt til den sidste gruppe, men også dygtige elever har gavn af at skulle identificere substantiverne aktivt.

Før afleveringen

I forbindelse med denne opgave er der ikke afsat tid i undervisningen til andet end introduktionen af opgaven. Eleverne møder vendingerne til billedbeskrivelse – *Das Beschreiben von Bildern* – for tredje gang og forventes efterhånden at være fortrolige med dem.

Feedback og efterspil

Afleveringen rettes igennem helt traditionelt med fokus på de områder, som er relevante for den pågældende elev.

Desuden gives der feedback på mundtlige del, hvor eleverne har læst deres tekster højt. Denne feedback går især på svære lyde som fx *sch*, *z*, *ch* og vokallydene og så på den grundlæggende fortrolighed med at tale tysk. En del elever trænger til at træne højtlesning simpelthen for at få tyske ord gennem munden.

Når afleveringen leveres tilbage i undervisningen, kan det give mening at lave en sekvens, hvor eleverne dels træner de mundtlige elementer, som de har fået feedback på, og derefter mundtligt præsenterer den plakat, som de har arbejdet med, for nogen, som har arbejdet med en anden. På den måde får de sproget igennem systemet én gang til.

1g: Krimi und Natascha Kampusch

Afleveringen er stillet i sammenhæng med et krimitema, hvor tyskholdet har arbejdet med Natascha Kampusch-sagen: Om selve kidnapningen, om fangenskabet og om hendes flugt. Det anvendte tekstuddrag fra Kampuschs erindringsbog *3096 Tage* findes didaktiseret i Mathilde Beck og Christina Hoves *Ein neuer Anfang* (2013), side 32 linje 8 til side 33 linje 36.

Krimi und Natascha Kampusch

Opgave 1: Definitionen

Færdiggør sætningerne, så de forklarer, hvad der definerer den givne person.

Vær opmærksom på, at sætningen efter kommaet er en ledsætning. Subjektet i ledsætningen er det relative pronomen *die*, som viser tilbage til *Person*, og derfor anvendes 3. person singularis femininum. Husk at placere verberne rigtigt.

1. Ein Zeuge ist eine Person, die...

2. Ein Entführer ist eine Person, die...

3. Ein Dieb ist eine Person, die...

4. Ein Räuber ist eine Person, die...

5. Ein Richter ist eine Person, die...

6. Ein Verbrecher ist eine Person, die...

7. Ein Opfer ist eine Person, die...

8. Ein Täter ist eine Person, die...

9. Ein Polizist ist eine Person, die...

Opgave 2: Præpositioner og Natascha Kampusch

Indsæt den angivne artikel/det angivne pronomen på stregen.

Vær opmærksom på at vælge det rigtige køn (det bestemmes af substantivet efter stregen)

Vær opmærksom på at vælge den rigtige kasus (det bestemmes af præpositionen inden stregen).

1. Natascha war 10 Jahre alt und lebte in Wien mit __[hendes]__ Mutter (f).
2. Auf dem Weg zu __[hendes]__ Schule (f) wurde sie von __[ubestemt artikel]__ Mann (m) entführt.
3. Er fuhr sie in einem Kleintransporter durch __[bestemt artikel]__ Stadt (f).
4. Als sie an seinem Haus ankamen, nahm der Mann Natascha aus [bestemt artikel] Kleintransporter (m) raus.
5. Er trug sie durch __[hans]__ Haus (n) und in einen Keller.

Opgave 3: Tekstforståelse - Wahr oder falsch?

Læs uddraget af Natascha Kampuschs bog *3096 Tage* og angiv med *x* om følgende udsagn er rigtige (*wahr*) eller forkerte (*falsch*). I kolonnen *Zeile* angives, i hvilken linje i teksten svaret findes.

Aussage	Wahr	Falsch	Zeile
Natascha Kampusch wollte selbst ihre Geschichte in den Medien erzählen.			
Nach der Gefangenschaft fühlte Natascha Kampusch sich nicht mehr wie sie selbst und hatte ihre Identität verloren.			
Natascha wollte in den Medien nicht anonym sein.			
Viele Leute sind zu Wolfgang Prikopils Haus gekommen, weil sie neugierig waren.			
Am Ende wurde das Haus an einen Sadomasochisten verkauft.			
Viele Fremde haben positive Briefe an Natascha Kampusch geschrieben.			
Nach ein paar Monaten zieht Natascha Kampusch wieder bei ihrer Mutter ein.			
Natascha Kampusch fühlte sich traumatisiert und wollte nie aus dem Haus gehen.			
Natascha Kampusch musste lernen, wie Jugendliche auftreten.			
Langsam sah Natascha Kampusch ein, dass sie sozusagen in einem neuen Gefängnis gefangen war.			

Opgave 4: Sag's einfacher

I teksten er følgende 3 passager både sprogligt og indholdsmæssigt komplicerede. Brug Google Translate til at få dem oversat til dansk.

Formulér derefter selvstændigt indholdet i passagerne på en sprogligt og indholdsmæssigt enklere måde.

Brug de kursiverede ord som inspiration.

A. „Aber trotz meiner Offenheit ließen die Medien nicht locker, eine Schlagzeile jagte die nächste, immer abenteuerlichere Mutmaßungen bestimmten die Berichterstattungen.“ (Seite 32, Zeile 25)

Enklere formulering: die Medien, schreiben von, Sensation, sensationshungrig

B. „Es schien, als würde die grausame Wahrheit allein noch nicht grausam genug sein, als müsse man sie über ein erträgliches Maß hinaus ausschmücken und mir damit die Deutungshoheit über das Erlebte entziehen.“ (Seite 32, Zeile 28)

Enklere formulering: die Wahrheit, nicht grausam genug, die Leute, wilde Geschichten erfinden, dürfen, können, ihre eigene Geschichte erzählen

C. „Schleichend wurden die Mauern sichtbar, die das Verlies ersetzten. Es sind subtilere Mauern, gebaut aus einem überbordenden öffentlichen Interesse, das jeden meiner Schritte bewertet und es mir unmöglich macht, wie andere Menschen die U-Bahn zu nehmen oder in Ruhe einkaufen zu gehen.“ (Seite 33, Zeile 23)

Enklere formulering: das öffentliche Interesse, wie, ein neues Gefängnis, überwachen, sich überwacht fühlen, kein Privatleben

Opgave 5: Resümee

Schreibe über Natascha Kampuschs Gedanken nach ihrer Flucht vom Entführer, indem du folgende Punkte besprichst.

- Warum sie wählt, ihre Geschichte unter ihrem richtigen Namen zu erzählen.

Inspiration: viele Spekulationen, stoppen, Ratschläge bekommen, Identität, für etwas kämpfen

- Was mit dem Haus von Wolfgang Priklopil passiert.

Inspiration: Leute, besuchen, schaulustig sein, etwas befürchten, ein Perverser, Wallfahrtstätte, kaufen, bekommen, als Schadenersatz, Kontrolle gewinnen

- Wie sie die Welt nach ihrer Gefangenschaft kennenlernen muss.

Inspiration: eigene Wohnung, selbstständig sein, bei ihrer Mutter, Freiheit, sich frei fühlen, Angst haben, intensiv erleben, vieles lernen

- Wie sie die Aufmerksamkeit der Öffentlichkeit erlebt.

Inspiration: ein neues Gefängnis, Schlagzeilen, Spekulationen, falsche Geschichten, Gerüchte verbreiten, selbst ihre Geschichte erzählen, eine bekannte Person werden, keine Ruhe haben

Umfang: etwa 100-150 Wörter

Sproglige forventninger:

- Skriv meget enkle sætninger, også selvom det betyder, at du ikke får udtrykt dig så varieret og nuanceret, som du gerne ville.

- Markér alle de præpositioner i din tekst, som styrer akkusativ (*durch, für, gegen, ohne, um*) og dem, som styrer dativ (*aus, bei, mit, nach, seit, von, zu*) med **fed** og vær opmærksom på, at artiklen/pronomenet efter præpositionen skal stå i den rigtige kasus.

Kommentarer til opgaveudformningen

Denne opgave er ret omfangsrig og dækker nok i virkeligheden mere end 3 fordybelsestimer.

Den første delopgave går generelt på kramtemaet og repeterer ordstillingen i ledsætninger, og eleven med overskud kan også gennemskue, hvordan det relative pronomen anvendes.

Den næste opgave handler om teknikken i at anvende præpositioner: At finde køn og bestemme kasus og så gå ind i det rigtige bøjningsskema. For nogle elever er det elementært, men for overraskende mange er det faktisk svært.

Afleveringens ærinde er derudover at få eleverne til at skrive selvstændigt med enkle sætninger. Jeg har længe haft en mistanke om, at elever indimellem tyr til oversættelsestjenester, fordi de er overambitiøse og tror, de skal skrive meget mere varieret og avanceret, end de faktisk skal. Eller fordi de simpelthen ikke overvejer, at de ikke kan udtrykke det samme på tysk, som de kan på deres modersmålsdanske. Opgave 4 går

målrettet efter dette formål og inddrager Google Translate for at aftabusere maskinoversættelse og samtidig vise alternativet: Den enkle formulering.

I opgave 5 er der tilføjet glosser til inspiration netop for at gøre det enklere for en elev at forsøge sig med egne formuleringer.

Kravet om, at de skal markere præpositionerne i deres egen tekst, handler dels om at få dem til at opdage præpositionerne, dels om at afsløre de elever, som ikke kan genkende præpositioner endnu.

Før aflevering

Før afleveringen blev eleverne introduceret til præpositionernes betydning og den grammatiske teknik.

Holdet fik tid til at læse teksten i grupper og besvare opgave 3.

Og det blev understreget, at det var et formål i sig selv, at de skrev enkle sætninger.

Feedback og efterspil

Feedbacken differentieres naturligvis efter den givne elevs faglige niveau. Men derudover blev det fremhævet positivt, når eleven faktisk skrev enkelt. Og knudrede formuleringer blev markeret med opfordringen om at skrive enklere.

Opgave 1 blev ikke rettet, men i stedet blev sætningerne kopieret ud på enkeltstodler (vha regneark). Stodlerne dannede udgangspunkt for en stafet, hvor eleverne i grupper skulle finde 7 forskellige sætninger fra puljen med enkeltstodler, som lå i en bunke:

1. En sætning, hvor kongruensen i ledsætningen er rigtig
2. En sætning, hvor kongruensen i ledsætningen er forkert
3. En sætning, hvor det finite verbum i ledsætningen står rigtigt
4. En sætning, hvor ledsætningen har både et finite og et infinit verbum - og de er bøjet og står rigtigt.
5. En sætning, hvor ledsætningen indeholder et akkusativobjekt.
6. En sætning, hvor ledsætningen indeholder en præposition.
7. En sætning, hvor indholdet ikke rigtig giver mening

Når opgaven var løst, skulle eleverne vise og forklare deres fund for en partnergruppe.

2g: Die Jugend in der DDR

Afleveringen indgår i et DDR-forløb, hvor eleverne allerede er introduceret til statsideologien og dagliglivet i DDR. Udsagnene fra de 3 DDR-unge Dagmar Jurischka, Rocco Stuchlitz og Birgit Thiecke stammer fra Gorm Christensen og Sten Rasmussens bog *Wie war's* (Gad 1997), side 160-61. Målet er at få eleverne til at reflektere over, hvordan unge i DDR så på deres omverden og spejle deres egne tanker i dem, som eleverne selv gør sig om deres egen samtid.

Die Jugend in der DDR

Lese die Aussagen von den drei Jugendlichen aus der DDR durch und löse dann die folgenden Aufgaben.

AUFGABE 1: stærke verber og tempus

Ved hver delopgave er der oplistet 3 verber. Disse skal fordeles på stregerne i den følgende sætning i præsens (selvfølgelig med en rigtig endelse, som passer til subjektet).

Du skal selv afgøre, hvor hvilket verbum passer ind.

Derefter skal sætningen omsættes til præteritum og perfektum.

A. verstehen, finden, stehen

Indsæt verberne i præsens:

Dagmar _____ die kapitalistischen Länder nicht und _____ hingegen, dass der Weg in der DDR offen _____.

Omsæt sætningen til præteritum:

Dagmar...

Omsæt sætningen til perfektum

Dagmar...

B. lesen, erfahren, essen

Indsæt verberne i præsens:

Rocco _____ böse Sachen über die BRD, während er Zeitung _____ und Kekse _____.

Omsæt sætningen til præteritum:

Rocco...

Omsæt sætningen til perfektum:

Rocco...

C. werfen, finden, sehen

Indsæt verberne i præsens:

Birgit _____ es schlimm, wenn sie _____, dass Leute Essen aus dem Fenster _____.

Omsæt sætningen til præteritum:

Birgit...

Omsæt sætningen til perfektum:

Birgit...

AUFGABE 2: Brug af vendinger med præpositioner

A. Gennemlæs tabellen og oversæt de tyske sætninger til dansk

Vending	A-eksempler	B-eksempler
an etwas denken	Ich denke an den Wolf. <i>dansk:</i>	Ich denke daran , wie der Wolf aussieht. <i>dansk:</i>
sich vor etwas fürchten	Ich fürchte mich vor dem Wolf. <i>dansk:</i>	Ich fürchte mich davor , dem Wolf zu begegnen. <i>dansk:</i>
vor etwas Angst haben	Ich habe Angst vor dem Wolf <i>dansk:</i>	Ich habe Angst davor , dass der Wolf mich angreift. <i>dansk:</i>
sich über etwas Sorgen machen	Ich mache mir Sorgen um den Wolf. <i>dansk:</i>	Ich mache mir Sorgen darum , dass ich dem Wolf begegne. <i>dansk:</i>

B. Besvar spørgsmålene:

- Hvilken ordklasse følger efter præpositionerne i A-eksemplerne?
- Prøv med egne ord at forklare, hvordan B-eksemplerne sprogligt set adskiller sig fra A-eksemplerne. Overvej fx ordklasser, sætningstyper og ordstilling.

Andre vendinger, hvor samme principper gælder:

- von etwas überzeugt sein
- um etwas besorgt sein
- an etwas zweifeln

AUFGABE 3: Charakterisierung

Schreibe eine Charakterisierung von den drei Jugendlichen und ihren Gedanken über die DDR, die BRD und die Welt. Umfang: etwa 100-150 Wörter.

Verwende mindestens 3 von den Ausdrücken in Aufgabe 2. Du wählst selbst, ob du A- oder B-Konstruktionen verwendest.

Finde hier Inspiration zu anderen Ausdrücken:

- *den Eindruck haben – have det indtryk*
- *etwas für richtig/falsch halten – synes noget er rigtigt/forkert*
- *seiner/ihrer Meinung nach... – efter hans/hendes mening (NB: ‚nach‘ er efterstillet)*
- *er/sie ist der Meinung, dass... – han/hun er af den mening, at...*
- *für ihn/sie spielt es eine große Rolle, dass.. – for ham/hende spiller det en stor rolle, at...*

AUFGABE 4: Vergleich

Vergleiche die Ansichten der Jugendlichen in der DDR mit denen, die moderne Jugendliche haben. Inwieweit habt Ihr die gleichen Gedanken? Welche Unterschiede gibt es?

Umfang: Etwa 75-125 Wörter

Sproglige tips til at skrive sammenligninger:

Eine Gemeinsamkeit / eine Parallele ist

Ein Unterschied ist, dass...

Die Meinungen der Jugendlichen in der DDR und heute ähneln sich, weil...

Die Meinungen der Jugendlichen in der DDR und heute unterscheiden sich, weil...

Sowohl die DDR-Jugendlichen als auch moderne Jugendliche....

Im Gegensatz zu damals in der DDR, ...

Ähnlich wie die Jugendliche in der DDR, finden Jugendliche heutzutage auch, dass...

Anders als die Jugendliche in der DDR, finden Jugendliche heutzutage nicht, dass...

heute/in der modernen Welt

damals/in der DDR

Sproglige tips om unge

adjektiv: jugendlich

substantiv: die Jugend – ungdommen

substantiver: ein Jugendlicher (en ung dreng)

eine Jugendliche (en ung pige)

Jugendliche (unge)

die Jugendlichen (de unge)

Kommentarer til opgaveudformningen

Delopgave 1 går på de stærke verbers bøjning, på tempus og på verbernes ordstilling i hoved- og ledsætninger. Det er et emne, som eleverne er kommet igennem tidligere.

Opgaven er placeret på et tidspunkt, hvor eleverne har arbejdet en del med præpositioner – også de dobbeltstyrende. Delopgave 2 har til formål at få eleverne til at opdage, at præpositionerne kun kan styre kasus på artikler og pronominer, og at man er nødt til at bruge adverbierne med *dar-*, hvis en præposition skal styre en ledsætning eller en infinitiv. Nogle elever er klar til at gribe den skelnen og kan bruge det aktivt. Andre har nok at gøre med at håndtere præpositionerne i sig selv, og derfor går delopgaven kun på genkendelse, ikke aktiv brug.

I delopgave 3 og 4 får eleverne udleveret adskillige vendinger, som de kan gøre brug af. Hensigten er, at de efterhånden får indlært en del faste udtryksformer, som kan komme dem til gavn også mundtligt.

Efterspil

I forbindelse med tilbagelevering af opgaven skulle eleverne i grupper fortælle, hvad de havde gjort sig af tanker i delopgave 4. Efterfølgende var der en klassesamtale på dansk om det, som gav anledning til interessante overvejelser om forskelle og ligheder mellem DDR-tiden og moderne tid.

2g: Die Jacke

Afleveringen omhandler Patrick Vollraths kortfilm *die Jacke*, som kan findes på CFU, og indgår i et forløb om moderne kønsroller.

Die Jacke

Gib ein Resümee des Kurzfilmes die Jacke von Patrick Vollrath (ca 125 Wörter).

Sprogligt benspænd til resuméet:

Du skal integrere følgende vendinger i resuméet – markér stederne med fed:

- Quatsch machen – pjatte
- jmdm tief in die Augen sehen – se nogen dybt i øjnene
- jmdn anlächeln – smile til nogen
- sich über etwas_{akk} wundern – undre sig over noget
- etw_{akk} zurückfordern – kræve noget tilbage

Diskutiere dann die Geschlechterrollen im Film (ca 200 Wörter).

Überlege z. B.

- Wie ist die Stimmung, als das Paar in die Kneipe eintritt?
- Und wie ist die Stimmung verändert, als sie wieder raustreten?
- Wann und wie spielen Geschlechterrollen im Film eine Rolle? – und wann nicht?
- Wie stellt der Regisseur mit dem Film moderne Geschlechterrollen zur Diskussion?
- Wer reagiert im Film eigentlich ‚richtig‘ und wer reagiert ‚falsch‘?
- Wie kann man die Reaktionen der Frau und des Mannes nachvollziehen?

Sproglige benspænd i diskussionen:

Du skal markere én af de følgende ting i din diskussionsdel

ENTEN - Skriv køn og kasus i parentes efter alle substantiver.

Fx: sie findet den Mann (m, akk) interessant

ELLER - Markér alle finite verber med gult og alle infinitte med grønt i din tekst

*Fx: sie **hat** den Mann sehr interessant **gefunden***

Kommentarer til opgaveudformningen

Det sproglige benspænd i resumédelen går på anvendelsen af vendinger af den type, som man finder i ordbogen. Eleverne skal arbejde med at få integreret vendingerne i deres egen sammenhæng og få bøjet og placeret verberne rigtigt.

I diskussionsdelen vælger eleven selv, om fokus skal gælde substantiverne eller verberne, og benspændet fungerer som en slags repetition af, at det grammatiske nørdearbejde er en vigtig del af skriftligt tysk.

Før aflevering

Afleveringen er placeret, efter at eleverne både har set og arbejdet med filmen i undervisningen. Dels har de arbejdet med at beskrive filmsekvenser mundtligt (hvad sker der?) og så har de arbejdet mundtligt med diskussionsdelen.

2g: Dänen und Deutsch

I denne aflevering bliver eleverne bedt om at forholde sig til danskeres opfattelse af tysk sprog og Tyskland. Afleveringen tager afsæt i deres egne tanker og i et interview med Per Øhrgaard, som blev bragt i Politikens debatsektion 10. august 2019. De omtalte statistikker kan findes hos [Grænseforeningen](#).

Dänen und Deutsch

Du hast einen guten Freund aus Deutschland. Er kennt Dänemark sehr gut und ist oft hier im Urlaub gewesen. In den letzten Jahren hat er bemerkt, dass er immer öfter auf Englisch angesprochen wird. Besonders von jungen Leuten. Das versteht er nicht, denn die Dänen lernen doch Deutsch in der Schule, oder?

Du führst ein Gespräch mit ihm über das Thema ‚Deutsch und die Dänen‘ und unterwegs fällt dir ein, dass du neulich ein Interview mit dem dänischen Deutschprofessor Per Øhrgaard gelesen hast und du fasst die zentralen Punkte zusammen. Wenn du willst, kannst du auch in den Statistiken Inspiration finden.

Erwartungen

Du schreibst unten die Antworten auf die Fragen deines Freundes. Wenn es nötig ist, kannst du mehr Fragen vom Freund selbst erfinden.

Länge: zwischen 200 und 400 Wörtern. Lieber kurz und durchgearbeitet als lang und nachlässig.

Sprache:

Deutsche – tyskere die Deutschen – tyskerne

Dänen – danskere die Dänen – danskerne

Dansk, engelsk og tysk (sprog) – Dänisch, Englisch und Deutsch

Dansk, engelsk og tysk (adjektiver) – dänisch, englisch und deutsch

Das Gespräch zwischen dir und deinem Freund

Dein Freund: Wie kann es sein, dass so wenig Dänen Deutsch mit mir sprechen, wenn ich hier im Urlaub bin?

[Hier kommt deine Antwort]

Dein Freund: Ich bekomme fast den Eindruck, dass Deutschland bei den Dänen unpopulär ist. Was sagst du dazu?

[Hier kommt deine Antwort]

Dein Freund: Aber ist es nicht wichtig, dass die Dänen auch Deutsch können?

[Hier fällt dir das Interview mit Per Øhrgaard ein]

Kommentarer til opgaveudformningen

Afleveringen er ret fri i sin udformning og opstiller ikke specifikke sproglige benspænd. Af den grund er den nok bedst placeret forholdsvist sent i tyskforløbet.

Nogle elever forsøger at oversætte Øhrgaards pointer direkte som citater, men det er ikke en god strategi, fordi det sprogligt bliver alt for svært. Så det er godt at bede dem lade være med det.

Efterspil

Eleverne har virkelig spændende og også overraskende betragtninger om tysk og Tyskland, og afleveringen giver et godt springbræt til at samtale (på dansk) om udvalgte emner på klassen.

Andre idéer

Her til sidst kommer der 4 idéer til andre former for afleveringer, som ikke beskrives i deres helhed, men blot gives som inspiration – nok mest til 2.g-opgaver, måske endda 3.g.

Song-Kritik

Læreren udvælger en håndfuld aktuelle tysksprogede hits (fx fra Vevo på Youtube) og eleverne bedes skrive en anmeldelse af ét af dem – både af musik, tekst og video. På den måde får eleverne indblik i moderne tysk musikkultur.

Bewerbung

Læreren søger efter 'Dänisch' i tysksprogede jobdatabaser og udvælger nogle forskellige jobopslag, hvor der efterspørges danskkompetencer i tyske jobs. Eleverne har så til opgave at skrive en ansøgning til en af stillingerne. Evt kan der inddrages youtube-videoer med tips til en vellykket ansøgning for ad den vej at opnå sproglig stilladsering til arbejdet. Afleveringen er en god måde at inddrage karrierelæring i undervisningen på.

Beschwerde

Eleverne sendes ind på fx ab-in-den-urlaub.de og finder en rejse, som de gerne vil på. Derefter forestiller de sig, at de har været afsted og bagefter vil klage over noget. De skal beskrive, hvilken rejse de var på, hvorfor de valgte den, hvad de vælger at klage over, og hvilken erstatning de forventer. I denne type afleveringen bliver eleverne nødt til at forholde sig til sproglig stil, for hvordan klager man og er høflig samtidig?